

UNI Euroopa on yksityisten palvelualojen maailmanliiton Eurooppa-organisaatio, joka edustaa yli seitsemää miljoonaa palvelualojen työntekijää Euroopassa. Yhteisenä päämääränä on innovatiivinen ja laatuhaakuinen palveluala, joka Euroopan sisämarkkinoiden oikeudenmukaisessa kilpailuympäristössä toimien luo kestävästä kasvusta ja mahdollistaa laadukkaat työsuhteet.

Laadukkailla työsuhteilla laatupalveluita - UNI Euroopan palvelumanifesti

Kasvua, työtä ja osallisuutta yhteisessä eurooppalaisessa taloudessa

Kuten Euroopan unionin perussopimuksissa (esim. Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus, artikkelit 3 ja 151) selvästi todetaan, Euroopan integraation päämääränä on yhteiskunnallinen edistys. Perussopimukset ilmaisevat myös UNI Euroopan työn ytimessä olevan vakaumuksen: Eurooppa-projektin tarkoituksena on oltava elin- ja työskentelyolosuhteiden parantaminen rauhassa elävän mantereeseen joka osassa.

Tämän näkemyksen kanssa räikeässä ristiriidassa on nykytilanne, jossa työttömyysaste ja epätasa-arvo ovat sietämättömällä, Euroopan sosiaalista yhteenkuuluvuutta uhkaavalla tasolla. Kun Euroopan johtajat panevat taloudellista elpymistä koskevat toiveensa julkisen talouden säästöjen ja palkkamallin yhdistelmän varaan, eurooppalainen unelma muuttuu yhä ontommaksi. Jopa keskeisimmät saavutukset ovat vaarassa. Yli 40 vuoden ajan EU-lainsäädännön tavoitteena on ollut pitää työpaikat turvallisina ja terveellisinä. Nyt Euroopan yhteisön komissio ei enää erota älykäästä ja epäsosiaalista säätelyä toisistaan ja kääntää asialle selkänsä. Näin se rikkoo myös perussopimuksia kieltäytyessään muuttamasta työmarkkinajärjestöjen välisiä työsuojelusopimuksia lainsäädännöksi.

Vaadimme, että Euroopan parlamentti ja komissio käyttävät valtuuksiaan vaalikaudella 2014-19 ja ottavat uudestaan päämääräkseen sellaisen talouden, jossa yhdistyy kilpailukyky ja syrjimätön eurooppalainen yhteiskuntamalli. Jotta kriisi saadaan loppumaan, Euroopan on uudestaan luotava pysyviä, turvallisia ja osaamista edellyttäviä työpaikkoja, joissa työntekijät saavat vähintään toimeentulon mahdollistavan palkan. Tämä edellyttää kasvumallia, joka rakentuu Euroopan vahvuuksien varaan: koulutettu työvoima ja tietovaltainen talous, joka tuottaa innovatiivisia ja laadukkaita tavaroita ja palveluita.

Kattava EU-laajuinen palvelupolitiikka

Palveluiden osuus sekä EU:n kansantuotteesta että työllisyydestä on yli 65 %. Toimialan mittakaava kuvaa sitä, että palveluilla täytetään nyky-yhteiskunnan ja monimutkaisen talouden keskeisiä toimintatarpeita. Kestävän kehityksen elvyttäminen ja korkean elintason turvaaminen eivät siksi onnistu ilman Euroopan palvelualaa koskevia kohdennettuja politiikkaohjelmia. Laadukkaat palvelut ovat myös välttämätön edellytys sille, että väestörakenne- ja ilmastomuutoksen aiheuttamiin haasteisiin pystytään vastaamaan. Näin ollen Euroopan unioni tarvitsee kattavan ja johdonmukaisesti toteutetun palvelupolitiikan, joka perustuu kahteen sitoumukseen:

- **Sitoutuminen laadukkaisiin työsuhteisiin laadukkaiden palveluiden tuottamiseksi**
Palvelut ovat erittäin työvoimavaltaisia, ja siksi palveluiden laadun ylläpitäminen ja uudistumiskyky edellyttävät taitavaa työvoimaa, jolla on kunnolliset työehdot. Tästä syystä osaamisen ja laadukkaiden työsuhteiden tulee olla laatu- ja innovaatiojohtoiseen kasvuun tähtäävän EU:n palvelupolitiikan keskiössä. Tämä puolestaan edellyttää yhteiskunnallista vuoropuhelua ja työntekijöiden osallisuutta.
- **Sitoutuminen oikeudenmukaiseen ja johdonmukaiseen säätelyyn**
Euroopan säätelyn täytyy tähdätä kestävästä kehityksestä ja laadukkaita työpaikkoja luovaan palvelutoimialaan. Palvelualan kestävä kehitys ja laadukkaat työpaikat ovat seurausta oikeudenmukaisesta kilpailusta, joka rohkaisee yrityksiä innovaatioihin, erikoistumiseen ja kannattavuuden parantamiseen. Tämä edellyttää sisämarkkinoilla nyt vallitsevan lähestymistavan muutosta: usko pelkkään säätelyyn purkamiseen, elinkeinoelämän vapauttamiseen ja yksityistämiseen johtaa toimimattomiin markkinoihin, sosiaaliseen polkumyyntiin ja oligopolien syntymiseen. Euroopan palvelualan säätelyn pitää perustua yhteiskunnallisten ja taloudellisten vaikutusten perinpohjaiseen arviointiin, jossa työmarkkinaosapuolet ovat täysipainoisesti mukana.

UNI Eurooppa on sitoutunut valmistelevaan toteutettavissa olevia ehdotuksia sellaista EU:n palvelupolitiikkaa varten, joka varmistaa Euroopan palvelutoimialan suotuisan ja pitkäaikaisen kehityksen. Kannustamme Euroopan parlamenttia, komissiota ja neuvostoa osallistumaan tähän keskusteluun. Tämä manifesti nostaa esiin tärkeimmät alueet, jotka EU:n palvelupolitiikan tulee kattaa.

Taloudellista ja yhteiskunnallista edistystä tuottava investointi työpaikkoihin ja laadukkaisiin palveluihin

Voidakseen irtautua säästöjen, omaisuuden myynnin ja pitkittyneen kriisin kierteestä Eurooppa tarvitsee tulevina vuosina laajan sijoitusohjelman, joka on vuositasolla suuruudeltaan vähintään 2 % BKT:stä. Tällaisen investointisuunnitelman tulee tukea kipeästi tarvittavaa kestävästä kasvusta ja laadukkaita työpaikkoja luovan palvelutoimialan kehittämistä. Suunnitelmassa on myös painotettava riittävästi sosiaalisia investointeja, joiden tarkoituksena on parantaa kriisistä eniten kärsineiden ryhmien – naisten, nuorten, maahanmuuttajien ja vammaisten – tilannetta.

- **Sijoittaminen palvelujen laadun ja innovatiivisuuden takaaviin taitoihin**

Muuttuva yhteiskuntamme ja taloutemme tuottaa jatkuvasti uusia haasteita, joihin on vastattava innovatiivisin ja korkealaatuisin palveluratkaisuin. Investointi osaavaan työvoimaan, joka pystyy tuottamaan nämä palvelut, on välttämätöntä Euroopan kilpailukykyyn ja elämänlaadun parantamiseksi. Sosiaalisen innovaation edellyttämiin taitoihin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Näiden innovaatioprosessien pitää yhdistää työntekijöiden ja kuluttajien edut, jotta elin- ja työolosuhteita voidaan parantaa.

- **Sijoittaminen muuttuvan yhteiskunnan ja talouden edellyttämään palveluinfrastruktuuriin**

Muuttuvan yhteiskunnan ja tehokkaasti resursseja käyttävän talouden tarpeisiin vastaavat palvelut edellyttävät nykyaikaista palveluinfrastruktuuria. Sijoitukset hoitolaitoksiin tai ”vihreään” tieto- ja viestintäteknikkaan ovat siis välttämättä ensisijaisia. Kasvavan palvelusektorin tarpeisiin vastaavasta infrastruktuurista on myös luvassa hyvä tuotto kasvun ja työpaikkojen syntymisen myötä. Nettikaupan eurooppalaisen maksujärjestelmän rakentaminen on yksi tällainen mahdollisuus, jota ei pidä hukata.

Vahvan palvelutoimialan mahdollistava työmarkkinajärjestöjen vuoropuhelu

Työmarkkinajärjestöjen vuoropuhelu on tehokas väline, jolla voidaan saada aikaan ja ylläpitää laadukkaita työsuhteita, joista vahva ja innovatiivinen palvelutoimiala on riippuvainen. Siksi on edistettävä vaikuttavaa työmarkkinajärjestöjen vuoropuhelua, joka on avoin kaikille työntekijöille, itsensä työllistävät, osa-aikaiset tai lähetetyt työntekijät mukaan lukien. EU:n on taattava riittävä rahoitus ja tuki Euroopan toimialakohtaisten työmarkkinavuoropuheluun keskittyvien komiteoiden luomiseksi, jos sellaisia varoja ei vielä ole.

- **Työmarkkinajärjestöjen vuoropuhelun vaikuttavuuden tukeminen**

Toimialakohtainen työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu on keskeisen tärkeää, kun pyritään vastaamaan yhteiskunnallisesti tasapainoisella tavalla palvelutyön haasteisiin ja ongelmiin. Työmarkkinaosapuolten asiantuntemus takaa sen, että toimialakohtaiset olosuhteet saavat ansaitsemansa huomion valmisteltaessa esimerkiksi työturvallisuussäädöksiä tai strategioita eri ikäryhmät huomioivien työpaikkojen luomiseksi. Läheisyysperiaatteen noudattamisen ohella työmarkkinajärjestöjen väliset sopimukset ovat sen vuoksi ilmeisimpiä oikeasuhteisen säätelyn lähteitä. EU:n tuleekin täyttää juridinen tehtävänsä ja muuttaa työmarkkinavuoropuhelun kautta syntyneet sopimukset lainsäädännöksi työmarkkinaosapuolten pyynnöstä.

- **Vahvan eurooppalaisen ulottuvuuden lisääminen työmarkkinasuhteisiin**

Palvelutoimialasta on muuttumassa aidosti eurooppalaiseksi. Yhteismarkkinat antava yrityksille mahdollisuuden laajentua monikansallisiksi tai ottaa käyttöön kattavia ulkoistamista tai ulkomaille siirtymistä koskevia strategioita. Työmarkkinasuhteet on sovitettava tähän uuteen todellisuuteen. Tarvitaan konkreettista EU:n toimintaa, jotta voimme vahvistaa työntekijöiden oikeuksia niissä yritysten suunnitelmissa, jotka vaikuttavat työntekijöihin useammassa maassa. Tämä edellyttää erityisesti pakottavaa eurooppalaista juridista rakennetta, jonka puitteissa työntekijät voivat osallistua muutosten ja uudelleenjärjestelyjen suunnitteluun ja läpivientiin.

Työntekijän oikeuksilla ja säätelyllä laadukkaaseen työhön epävarmojen työsuhteiden sijaan

Laadukkaiden palvelutyöpaikkojen luominen on keskeistä työttömyyden ja epätasa-arvon torjumiseksi Euroopassa. Liian moni palvelutyöntekijä kärsii kuitenkin surkeasta palkasta, pakollisesta osa-aikaisuudesta, sosiaaliturvan puuttumisesta, puutteellisista työterveys- ja turvallisuusjärjestelyistä, tai tekee työtä epämukavina aikoina. Tämä koskee erityisesti haavoittuvia ryhmiä (esim. nuoret, naiset, maahanmuuttajat), ja he tarvitsevat sellaista Euroopan unionia, joka käyttää kaikki keinot työolojen parantamiseksi ja palvelualan epävarmojen työsuhteiden vastustamiseksi.

- **Työehtosopimusneuvottelumekanismin ja ammattiliittojen vahvistaminen**

Palvelutyöntekijöiden ja heidän ammattiliittojensa vahvistaminen työehtosopimus- ja työtaistelutoiminnassa on kaikkein tehokkain väline oikeudenmukaisten palkkojen ja laadukkaiden työsuhteiden edistämiseksi. EU:n on siksi kunnioitettava ja edistettävä työntekijöiden

perusoikeuksia ja varmistuttava siitä, että kaikki palvelutyöntekijät, mukaan lukien itsensä työllistävät palveluntarjoajat, pystyvät myös käyttämään oikeuksiaan.

- **Tehokas työsuhteiden suojeluun tähtäävä lainsäädäntö**

Oikeudenmukaiset ja osallistavat työmarkkinat edellyttävät johdonmukaisia sääntöjä. Lainsäädännössä olevat harmaat alueet johtavat epävarmaan työhön, kuten valeyrittäjyyteen tai siihen, että ulkomaille lähetetyt työntekijät jäävät vaille suojaa. Nämä porsaanreiät on tukettava selkeän säätelyn keinoin, joihin kuuluvat myös sosiaaliturvan minimistandardit. Vastaanottavan maan lainsäädäntöä on sovellettava työntekijöihin, joita lähetetään maiden rajojen ulkopuolelle. Työmarkkinaosapuolten asiantuntijuuden hyödyntäminen – etenkin eurooppalaisten työmarkkinaosapuolten välisten sopimusten pohjalta – on oleellisen tärkeää vilpistä vapaan eurooppalaisen työmarkkinajärjestelmän luomiseksi.

- **Riittävän toimeenpanovallan takaaminen**

Säästötoimet ovat heikentäneet jäsenvaltioiden lainvalvontakykyä, mikä johtaa epävirallisen talouden kasvuun, etenkin siivouksen ja hoitotyön tyyppisillä toimialoilla. Riittävää rahoitusta nauttiva ja tehokas työtarkastustoiminta on tarpeen tämän talouden elpymistä ehkäisevän kehityksen pysäyttämiseksi.

Eurooppalaiset laadukkaiden palvelujen markkinat

Laatuun ja innovaatioihin tähtäävän palvelutoimialan on oltava osa sisämarkkinoita, jotka kannustavat oikeudenmukaiseen kilpailuun ja tuottavat yhteisyyttä, mutta etenkin palveludirektiivi on täydellinen esimerkki vääristävästä lähestyvästä sisämarkkinoiden integraatiosta; se on edistänyt sosiaalista ja palkkadumppausta ja epävarmoja työsuhteita. Tällainen integraatio heikentää palvelutyön ehtoja ja sen seurauksena palvelujen laatua. Kuluttajien, työntekijöiden ja koko yhteiskunnan edun huomioon ottava integraatio edellyttää monivivahteisempaa asennetta sisämarkkinoiden säätelyyn ja säätelyn purkuun.

- **Sosiaalisten oikeuksien vahvistaminen sisämarkkinoilla**

Sisämarkkinoiden integraatio ei saa horjuttaa työehtosopimuksia ja puuttua työntekijöiden oikeuksiin. Euroopan ammattiyhdistysliikkeen ehdotus yhteiskunnallisen edistyksen pöytäkirjaksi tarjoaa selviä neuvoja vallitsevan taloudellisten ja sosiaalisten oikeuksien välisen epätasapainon korjaamiseksi. Julkisia hankintoja koskeva korjattu direktiivi ja sen pakottava sosiaaliasioita koskeva pykälä on ensimmäinen askel oikeaan suuntaan, ja nyt sen toimivuutta testataan säädöksen kattavalla toimeenpanolla.

- **Yleishyödyllisten palvelujen laadun ja saatavuuden takaaminen**

UNI Eurooppa painottaa ehdottomasti sitä, että yleishyödyllisten palvelujen määrittely ja tuottaminen on jäsenvaltioille kuuluva asia. Torjumme erityisesti suunnitteilla olevat palvelusopimusten tekemistä koskevat liberalisointiajatukset. Kilpailu ei saa olla itseisarvo. Aiemmat liberalisointihankkeet, jotka ovat esimerkiksi vieneet maaseudun ihmisiltä tyydyttävät postipalvelut, kuvaavat hyvin tätä kehityskulkua, jonka suunta on nyt käännettävä.

Osaaminen ja tutkinnot palvelujen laadun ja innovaation takaamiseksi

Laadukkaat palvelut ja menestykselliset palveluinnovaatiot ovat osaavien työntekijöiden ansiota. Osaamis- ja tutkintotarpeisiin vastaaminen on keskeisen tärkeää palvelutoimialalle. Tätä tukemaan tarvitaan yhdenmukainen eurooppalainen tutkintojärjestelmä, joka sallii osaamisen siirtymisen rajojen yli. Näihin toimiin on ryhdyttävä välittömästi. Parhaillaan keskustelun kohteena olevat nuorisotakuumallit tuovat niihin osallistuvat nuoret tyypillisesti palvelutyön piiriin, mikä korostaa tarvetta kehittää palvelualalle erittäin hyvin toimivia ammattikoulutuksen toimintamalleja.

- **Osaamista koskevan yhteistyön vahvistaminen palvelualalla**

Erietyiset palvelutaidot, kuten vuorovaikutus- ja hoivataidot, ovat keskeisiä monien palvelujen laadun näkökulmasta. Siitä huolimatta kansalliset ammattikoulutusjärjestelmät harvoin tunnustavat ne muodollisiksi ammatillisiksi osaamisalueiksi. Euroopan-laajuinen yhteistyö näiden alan parhaiden käytänteiden valtavirtaistamiseksi on äärimmäisen tärkeää, jotta asianomaisiin osaamistarpeisiin pystytään vastaamaan. Työmarkkinaosapuolet pystyvät tarjoamaan kiireellisimpiä haasteita ja niihin parhaiten sopivia vastauksia koskevia arvokkaita neuvoja – esimerkiksi alakohtaisten osaamisneuvostojen kautta.

- **Elinikäisen oppimisen mahdollistaminen palvelualalla**

Palvelualan työurat ovat pitenemässä. Samanaikaisesti osaamistarpeet muuttuvat aiempaa nopeammin. Palvelutyöntekijöillä pitää siitä syystä olla tarvittaessa toimeenpanokelpoinen oikeus elinikäiseen oppimiseen taitojensa kehittämiseksi. Tähän sisältyy myös oikeus saada palkallista opintovapaata. Korkeatasoisen elinikäisen oppimisen takaaminen on erityisen tärkeää palvelualoilla: haavoittuvat ryhmät saadaan tai palautetaan osaksi työmarkkinoita nimenomaan palvelutyötehtävien kautta. Euroopan rakennerahasto voi yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa tarjota lisäarvoa rahoittamalla ohjelmia, jotka tukevat työntekijöiden uudelleen työllistymistä yritysten saneeraustilanteissa.

Työntekijöiden ja kuluttajien välisen suhteen vahvistaminen

Jatkuvasti korkealaatuisina pysyvät palvelut ovat keskeisen tärkeitä hyvin toimivan talouden ja elinkelpoisen eurooppalaisen yhteiskunnan kannalta. Kuluttajilla on oikeus saada hyviä palveluita. Tämä oikeus on kuitenkin vailla pohjaa, elleivät työntekijöiden työehdot mahdollista laadukkaiden palvelujen tuottamista. EU:n on tästä syystä vahvistettava kuluttajien ja työntekijöiden oikeuksien välistä synergiaa.

- **Kuluttajia ja työntekijöitä hyödyttävä palvelujen standardisointi**
Eurooppalaisen palvelujen standardisoinnin tulee riittävällä tavalla heijastaa työolojen ja palvelujen laadun välistä riippuvuussuhdetta. Työehtojen heikentämiseen johtava palvelujen standardisointi ei näin ollen ole hyväksyttävää. Euroopan standardisointilaitosten on kannettava tästä täysi vastuunsa, ja niiden tulee ottaa työmarkkinaosapuolet mukaan toimintaansa.
- **Työntekijöiden ja kuluttajien etujen välisen kaupankäynnin lopettaminen**
Yritystasoiset tuloshallintajärjestelmät – esimerkiksi myyntiin sidottu suorituspalkka – saattavat johtaa työntekijöitä hakemaan mahdollisimman suurta voittoa yritykselle sen sijaan, että kuluttajalle tarjottaisiin tämän kannalta paras etu. Jotta varmistetaan, että laadukas neuvonta on palvelutyöntekijän ja asiakkaan välisen suhteen ytimessä, EU:n tulee tukea työmarkkinaosapuolia kohtuuttomien myyntipaineiden poistamiseksi, tai unionin tulee ryhtyä asiassa omaan lainsäädäntötyöhön.

Globalisaatio ja kansainvälinen palvelukauppa

Kansainvälisen palvelukaupan volyymi on kasvussa, ei vähiten EU:n neuvottelemien ja allekirjoittamien kauppasopimusten seurauksena. Näillä sopimuksilla saattaa olla voimakas vaikutus palvelualan työoloihin ja työsuhteisiin, jos ne edellyttävät ”kaupan esteiden” poistamista liberalisoinnin, säätelyn purkamisen ja yksityistämisen kautta. EU:n on tuettava korkealaatuisten palvelutyösuhteiden luomisen tavoitetta, etenkin kun se neuvottelee tulevasta Pohjois-Amerikan ja Euroopan välisestä kauppa- ja investointikumppanuus- ja palvelukauppasopimuksesta.

- **Salaisissa neuvotteluissa uhkaavasta yhteiskunnallisesta edistyksestä luopumisen torjuminen**
Kauppaneuvottelut on käytävä tavalla, joka mahdollistaa niiden täydellisen julkisen seurannan. WTO-sopimuksessa mainittuun palvelujen toimitusmuotoon 4 (työntekijöiden vapaa liikkuvuus) perustuvat liberalisoinnista määräävät sopimukset, jotka eivät ota huomioon isäntämaan sääntöjä, eivät ole hyväksyttäviä. Vastustamme samalla tavoin yleishyödyllisiä palveluja koskevia uusia yksityistämisen- ja liberalisointitoimenpiteitä. Kulttuurillisen monimuotoisuuden säilyttäminen 20.10.2005 solmitun UNESCON yleissopimuksen mukaisesti edellyttää lisäksi, että audiovisuaalinen media ja kulttuuriyritykset jäävät kauppasopimusten ulkopuolelle.
- **Työehtojen parantaminen maailmanlaajuisesti kansainvälisen kaupan avulla**
Kauppasopimuksissa on oltava sosiaalisia turvalausekkeita ja niitä tulee käyttää kunnollisen työsuhteiden edistämiseen. Tästä syystä EU:n ei pidä solmia kauppasopimuksia sellaisten maiden kanssa, jotka rikkovat työntekijöiden ja ammattiliittojen oikeuksia. Kauppasopimuksiin ei saa missään olosuhteissa sisällyttää kiistojen ratkaisumenettelyjä, jotka suosivat sijoittajien etuja työntekijöiden oikeuksien kustannuksella.

Palvelututkimuksella järjestelmällisesti hallittuun ja vahvaan palvelutoimialaan

Tasokkaaseen ja innovatiiviseen palvelutoimialaan tähtäävän EU:n palvelupolitiikan on menestyäkseen perustuttava tieteelliseen näyttöön. Tämä edellyttää politiikkaan liittyviä tutkimusohjelmia, jotka sitovat yhteen erilaisia, esimerkiksi työoloja, liiketoimintamalleja tai palveluinnovaatioita koskevia huippututkimuksen säikeitä.

- **Palvelututkimuksen riittävän rahoituksen varmistaminen**
EU-tasoisien palveluhallintajärjestelmän luominen on tutkimusteema, joka on äärimmäisen tärkeä näyttöön perustuvan ja toimivan EU:n palvelupolitiikan kannalta. Uudessa Horizon 2020 -kehyksessä on varattava rahoitusta tähän tutkimukseen, joka on luonteeltaan välttämättä ylikansallista.
- **Palveluita koskevien tutkimustulosten hyödyntämisen parantaminen sidosryhmien vuoropuhelun avulla**
Euroopan palvelutoimialan voimallinen kehitys edellyttää vanhempia tieteentekijöiden, poliitikkojen ja työmarkkinaosapuolten välisiä siteitä. EU:n palvelututkimukselle myöntämä rahoitus on siksi ohjattava erityisesti vaikuttavampaan sidosryhmävuoropuheluun.

Tässä manifestissa laajasti hahmoteltujen suuntaviivojen noudattaminen antaa Euroopan parlamentille ja komissiolle mahdollisuuden lähteä toteutuskelpoiselle Euroopan sosiaalisen ja taloudellisen elpymisen tielle. Vain hyvin hallinnoitu

palvelutoimiala voi hyödyntää koko potentiaaliaan, jolla Eurooppa saadaan nousemaan nykykriisistään ja jolla sen tulevaisuus voidaan turvata.